

huic (cæco, qui a Vespasiano curatus dicitur), non exesam vim luminis, et redituram, si pellerentur obstantia; ex qua narratione constat primo vere cæcum non fuisse; secundo fit dubium, an Vespasianus ipse per se arte medica, an per medicos curarit, sicque annon, quod Imperator fieri jusserrat, ipsi Imperatori tributum sit. 2º. Illud de Apollonio Tyaneo, ipse ut dubium narrat Philostratus cit. Videri potest EUSEBIUS L. contra Hieroclem (ad calcem Demonst. Evang. p. 514. et seqq. edit. Parisiens. an. 1628.) ubi, quæ de Apollonio narrat Philostratus, vel fabulosa esse demonstrat, vel magicis conficta præstigiis, velut quod se repente oculis Imperatoris aliquando subduxerit, et similia vires naturales dæmonis non excedentia, adeo ut Euphrates Philosophus alique Apollonium magiæ accusarint coram Domitiano. Sed et Philostratus illa referens fide dignus non est, cum integro seculo posterior fuerit, nec ullum afferat suarum narrationum vadem. Sic demum varia alia, quæ mirabilia a gentilibus patrata dicuntur, veri nominis miracula dici non possunt, quia partim figmenta sunt, partim debentur præstigiis, de quibus latius consule EUSEBIUM cit.

142. Inst. 2. Plurima patravit Moyses miracula eaque maximâ; ergo si per hæc Christi nostri probetur divinitas, etiam Moyses esset Deus habendus.

R. N. Cons. Moyses patrabat miracula potestate non sua, sed Dei; dicebat, se cum potestate miraculorum missum esse ad Israelitas, ut cognoscerent, quod Jehova esset Deus, et non esset alius præter eum: alias miracula patravit non nisi ad divina jussa; potestatem patranda miracula aliis conferre non potuit: Christus vero miracula edidit virtute propria; pro suo libitu, quando voluit; ut se ipsum probaret Messiam esse in lege promissum, simulque Deum ostenderet: paria, imo majora patranda miracula facultatem ipse elargitus est discipulis, et quibus voluit, illique ea se facere testabantur non nisi in nomine, virtute Christi. Demum vitæ Christi mysteria, conceptio, nativitas, resurrectio, ascensio, continua miraculorum series sunt ex naturæ immutatione supernaturali contexta, quorum nihil in vita Moysis reperitur.

143. Inst. 3. S. Auc. L. de unit. Eccles. c. 49. (al. ep. ad Cathol. cont. Donatist. n. 49.) vult controversiam, quam habebat cum Donatistis, dirimendam esse non ex miraculis, sed divinis Scripturis: *Removeantur, inquit, ista vel figmenta mendacium hominum, vel portenta fallacium spirituum.* Et n. 50. *Utrum ipsi Ecclesiam teneant, non nisi de divinarum Scripturarum canonicis libris ostendant.* Ergo agnovit infirmum esse hoc argumentum a miraculis petitum.

R. D. Vult controversiam illam non dirimendam miraculis veris N. fictis, qualia afferebant Donatistæ C. Deinde potius ex Scripturarum divinarum auctoritate dirimendam voluit, ut sic et citius et solidius finiretur, cum secus, si miraculis contendere voluisset, fuisset protrahenda longius, quia Augustinus ostendere debuisset, asserta illa Donatistarum miracula nihil aliud esse, quam figmenta mendacium hominum, aut portenta fallacium spirituum.

144. Inst. 4. Historiæ Evangelicæ auctoritas, cui inniuitur illa factorum a Christo certitudo, non meretur fidem: 1º. enim jam ab ætate Christi elapsi sunt anni sexaginta quatuor supra mille et septingentos; quomodo vero rerum in tam remota antiquitate gestarum certitudinem quis perspiciet? quam securitatem parere possunt monumenta tam vetusta? 2º. Illa facta non confirmantur nisi auctoritate Christianorum: scriptores enim profani aut dissentientia scribunt, aut de illis omnino silent: jam vero in propria causa nulla esse potest Christianorum auctoritas. Ita cum gentilibus omnes hoc ævo religionis revelatæ hostes.

R. N. Ass. Ad 1º. Si ista mille septingentorum annorum antiquitas tollat factorum certitudinem, dubitandum quoque erit, an fuerit olim ulla Judæorum civitas propriis consistens legibus; profligatus fuerit nec ne, apud Actium navali prælio Antonius: neque horum factorum, neque alterius cujuscumque ante natum Christum ulla erit auctoritas; sicque omnis fides humana ruet. Sed illa antiquitas historiæ Evangelicæ auctoritatem potius auget; utpote agnita ab omnibus ad hæc nostra tempora cujuscumque causæ patronis, a Judæis, a paganis, ab hæreticis, qui cavillandi causam levissimam semper arripuerunt; ut constat ex Apologia JUSTINI, ORIGENE LL. cont. Cels., TERTULLIANO L. de Præscript. c. 26. Celsus ipse, qui secundo seculo scripsit contra religionem Christianam, plura laudat ex Evangelis, seque illa ex libris discipulorum Christi describere affirmat. Porphyrius, Amelius, Julianus imperator, ut ex priorum quidem scriptis liquet, eosdem agnoverunt; Julianus vero id solum opposuit, quod Evangelistæ, præsertim in genealogia Christi, non concordarent. Illa vero constans omnium hominum, etiam hostium vox, fidem et auctoritatem publicam, cui contradicere non est sanæ mentis, conciliat.

Ad 2º. R. N. singula. Nam 1º. historici profani et judæi Evangelistarum narrationem confirmant, in iis omnibus partibus, quæ ad eorum propositum pertinebant. Quod Augustus totum jusserit recenseri imperium Romanum, quo edicto in Bethlehem adducti sunt parentes Christi, refertur a Tacito, Suetonio et Dione. Magnam lucem, seu novum sidus, quo Magi de nativitate Christi certiores facti, visum in oriente, scripsit Chalcidius. Herodem magnam stragem fecisse infantium, nec propriis pepercisse liberis, narrat ceu rem omnibus notam Macrobius. Christum in Ægyptum a parentibus delatum, concedit Celsus, aitque (apud Origen. L. 1. contr. Celsum n. 38.) ex suo in Christianos odio, ibi Christum magicas didicisse artes, quibus postea miracula fecit. Pontium Pilatum Judææ præfectum fuisse, et ex ejus sententia Christum crucifixum fuisse, memorat Tacitus. Multos ægros a Christo sanatos fuisse et alia patrata prodigia, fatentur Julianus (apud Cyrill. Alex. cont. Julian. L. 6. opp. t. 6. sect. 3ª. p. 191. E.); Hierocles (apud Euseb. contr. Hierocl. p. 512. ad calcem Demonst. Evang. edit. Parisiens. 1628.), Porphyrius, Mahomet, et alii nominis Christiani hostes. Christum multa prænuntiasse, quæ postea contigere, scripsit Phlegon in Annalibus, sub ejusque mortem obscuratum cælum, tremuisse terram: quem laudat et refert ORIG. L. 2. cont. Cels. n. 33. et 59. 2º. Neque assignari potest scriptorum profanorum ullus, qui hagiographos novi Testamenti, cum scriberent, mendacii aut falsi in historia redarguisset.

143. *Obj. II. Contra Sibyllarum oracula.* 1°. Non est credibile, mulieres ethnicas a Spiritu sancto afflatas fuisse, ut de Christo clariora etiam, quam veri sanctique Prophetæ edicerent. 2°. Libri Sibyllini quam secretissime asservabantur in Capitolio; et teste Suetonio in Octav. Augusto c. 31. duobus forulis auratis absconditi tenebantur sub basi Palatini Apollinis. 3°. Quin conflagrante annis ante Christum 83. Capitolio, et ipsi, necesse est, Sibyllini libri incendio perierint. 4°. S. Aug. L. 18. de Civ. c. 46. et 47. Sibyllina carmina ab alio impostore conflata asserit. Ergo etiam illa Sibyllarum vaticinia, quæ referebant olim SS. Patres, supposititia sunt.

R. *Ad 1um.* N. A. Donum enim prophetiæ, utpote gratis datum, etiam in impio esse potest. Sic Deus in Testamento veteri Balaamo licet impio ad prophetandum usus est. Sic Caiphas scelestissimus prophetasse dicitur. Sic Matth. 7. 22. Christus declaravit reprobandos esse multos, qui in die iudicii dicent illi: *Nonne in nomine tuo prophetavimus... demonia ejecimus... virtutes multas fecimus?* Hinc ut vitæ apparens sanctitas non est certum divini afflatus signum, sic nec improbitas semper Prophetas falsitatis certo arguit. Ac quod divinus Spiritus mulieres ethnicas afflaret, specialis esse ratio poterat; ut videlicet eo modo etiam ethnicos præpararet ad adventum Filii Dei, utpote qui Judæorum vaticinia vel ignorabant, vel non admittebant ut vera; vel de eorum veritate non erant instructi.

Ad 2um. Falsum est, omnium Sibyllarum libros sic absconditos fuisse; sed solius Sibyllæ Cumanæ oracula obserata tenebantur, teste eod. Sueton. Quanquam, hoc non obstante, testibus Valerio Maximo, et Dionysio Halicarnasseo, Marcus Attilius Petronio Sabino illorum copiam fecerit. Libros vero aliarum Sibyllarum, per manus omnium volitasse ætate sua, M. Terent. Varro ante Christum testis est. Et vero si Sibyllæ Cumanæ carmina adeo obserata tenerentur, ut nulli ea inspiciendi copia fieret, qui igitur factum, ut Cicero, Virgilius, alique illa carmina recitarent? Poterant ergo et sic in Christianorum delabi manus, præsertim quod ex primaria Romanorum nobilitate plures ad sacra Christianorum transirent.

Ad 3um. R. 1°. Incerta est illa Capitolii conflagratio, cum nihil prorsus de ea meminerint Livius, Suetonius, Tacitus, præcipui inter Romanos historici. Imo Suetonius, in vita Octav. Augusti ait, hujus jussu, ob exesos prope characteres, descripta fuisse Sibyllarum carmina, et translata in templum Apollinis: et licet hoc postea sub Nerone conflagrarit, flammis tamen erepta fuisse, Fl. Vopiscus in vita Aureliani testis est.

R. 2°. Permisso Capitolii incendio, non ideo necesse est, libri Sibyllini perierint, quippe in terræ recessu servari soliti, testibus Valerio Maximo, et Dionysio Halicarnasseo.

Ad 4um. R. N. id cit. loc. a S. Aug. dici; sed hoc solummodo habet: posse gentiles forte causari, Sibyllarum oracula, quatenus de Christo agunt, esse a Christianis conficta; ideoque tum proferri oportere Prophetarum vaticinia ex ipsis Judæorum, nostrorum hostium, codicibus. Cæterum S. Doctorem stare pro Sibyllarum vaticiniis, evidens fit ex c. 23. ubi de Sibylla Erythrea, hæc sane, inquit, Erythrea Sybilla quædam de Christo manifesta conscripsit. Tum versus profert, quorum primis litteris (quæ Acrostichis dicitur) Christum expressit. Acrostichis vero hæc est: Jesus Christus Dei

Filius, Salvator, Crux; quam Acrostichin quoque recitaverat CONSTANTINUS M. in orat. ad Patres concilii Nicæni.

146. *Obj. III. Mysterium Incarnationis prout a Christianis creditur, multas involvit implicantias.* Nam 1°. videtur impossibile ob immutabilitatem Verbi: hoc enim eo ipso, quod fieret homo, se aliter haberet; transiret a non esse ad esse; posset exercere operationes theandricas, quas ante elicere non poterat; ergo mutaretur; quod in Deo est impossibile.

2°. Videtur implicantia ex parte personalitatis Verbi, et naturæ divinæ; nam personalitas ex conceptu suo sonat aliquid alteri incommunicabile; natura vero divina jam in Verbo adæquat totam terminandi vim.

3°. Ex parte unionis; quia uniri est pati et perfici, quod in Deum cadere non posse, ipsa dictat luminis naturalis vis.

4°. Ex parte naturæ humanæ, quæ non potest subsistere subsistentia aliena; subsistere enim est stare per se; sed in Incarnatione natura humana staret per aliud, scilicet per Verbum. Quod vero natura humana non possit subsistere subsistentia aliena, prob. quia subsistentia creata est æque a natura inseparabilis, quam ejus existentia.

R. N. A. *Ad 1um.* R. N. ass. *Ad prob. D.* Se aliter haberet alietate propria, recipiendo formam aliquam, per quam melioraretur, vel deterioraretur N. alietate impropria et late dicta, h. e. præcise terminando naturam humanam, quam ante non terminabat C. Item transiret simpliciter a non esse ad esse; velut pars incompleta, aut ut subjectum perfectibile, cum incremento vel decremento alicujus perfectionis N. per modum puri termini, qui perficit, non perficitur C. Sic quoque Verbum operatur theandricè tantum denominative absque nova perfectione sui, non elicitive cum virtute aliqua operatrice; cum Verbum inde non fiat principium elicitivum istarum operationum, sed tantum dignificativum, quod Verbo nullam de novo addit perfectionem intrinsecam. Hinc in Incarnatione nulla in Verbo accidit mutatio, sed se fere habet per modum subjecti logici, quod habet denominationem novam sine nova perfectione vel imperfectione.

Ad 2um. R. N. ass. *Prob. D.* Sonat incommunicabile aliquid, alteri supposito C. alteri naturæ N. Potest personalitas se communicare naturæ, licet non personis, ut in divinis patet. Deinde D. etiam alterum: natura in Verbo jam adæquat vim terminandi necessariam, et ad intra C. liberam, et ad extra N.

Ad 3um. R. N. ass. *Prob. D.* Uniri per modum subjecti, vel partis incomplete, est pati C. solum terminative, per modum tantum perficientis N. Verbum nec per unionem perficitur, nec illam recipit, more subjecti physici, sive unio dicatur esse entitas modalis ab extremis realiter distincta, sive sit modus tantum metaphysicus; de quo suo loco. Si enim sit metaphysice solum distincta ab extremis, jam patet, eam realiter non recipi in aliquo subjecto; si vero dicatur distingui realiter, subjectum illius erit sola humanitas, ita ut terminetur solummodo ad personalitatem Verbi. Dicitur quidem Verbum intrinsece unitum humanitati; sed hoc aliud non sonat, nec plus, quam quod intrinsece terminet humanitatem.

Ad 4um. R. N. ass. *Ad prob. 1^{am}.* R. 1°. N. illam sumptam universaliter; non enim omne subsistere, sed aliquod tantum, est stare per se, sive vi pro-

pria; nam subsistere in genere, est præcise naturam existere totaliter, seu habere complementum ultimum, ac terminum sui esse, qui haberi potest vel a re ipsa, vel ab altero conjuncto. Hinc

R. 2°. D. Subsistere absolute, est stare per se, h. e. stare vi propria et ex sufficientia propria, et esse se ipso ultimo completum C. subsistere denominative ab altero, cui unitur, est stare per se modo dicto N.

Ad prob. 2^{am}. R. N. ass. Disparitas est, quod existentia præcise importet positionem rei extra causas, quæ proin necessario semper est, quamdiu res est: at subsistentia notat solummodo certum existendi modum, scilicet complete, totaliter; qui non necessario est a re ipsa, si natura unitur alteri supposito. Hæc similiaque plura commodius tractabuntur per decursum in suis locis.

147. Obj. IV. Incarnatio, qualis a Christianis creditur, summe Deum dedecet; ergo huic impossibilis est; positiva enim dedecentia alicujus in Deo impossibilitatem arguit. Prob. A. Dedecet Deum adeo deprimere majestatem suam, ut in Incarnatione; qua, dicente Paulo ad Philipp. 2. *semetipsum exinanivit formam servi accipiens*; ac teste eod. 2. Cor. 5. *Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit*. Ad Gal. 3. *Factus pro nobis maledictum*. Item: sicut dedecet Deum, assumere naturam peccato vel infectam, vel inficiendam peccato; ita quoque dedecet assumere passibilem et morituram, ut verum sit dicere: *Deum pati, Deum mori*. En cur dixerit Paulus: *Prædicamus Jesum, et hunc crucifixum, Judæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam*. At

R. N. A. Ad prob. 1^{am}. D. Dedecet Deum ita deprimere majestatem suam in se ipsa et vere, cum amissione perfectionis alicujus C. tantum secundum apparentiam, majestatem solum propter altissimos fines occultando sub humanitate; unde major divina gloria, et magis divinæ perfectiones relucere N. Sic exinanivit se, quia se communicavit hypostatice humanitati, quæ comparatione Dei est quasi nihil, et quia sic apparuit homo, et quasi esset peccator, qui innocentissimus erat et verus Deus. Sic dicitur fecisse pro nobis peccatum, factus maledictum metonymice, et sensus est: fecisse pro nobis hostiam peccati, aut quia ipse, pro nobis ob peccatum maledicto subjectis, factus est hostia.

Ad prob. 2^{am}. R. Est disparitas, quia peccatum est malum morale, quod divinæ sanctitati adversatur: pati vero et mori ratione naturæ assumptæ, non est malum morale, sed physicum, quod ob varios fines Deus velle potest.

Igitur *incarnari* Deum, non fuit *deprimere*, vel amittere perfectionem majestatis suæ, sed occultare ad altiores suos fines ostendendos. Quin Incarnatio illa Deo adeo non adversatur, ut vere conveniens, h. e. consentanea fuerit ejusdem inclinationi et perfectionibus, quæ ex illa magis relucere, ipsumque creaturis magis æstimabilem, laudabilem, et amabilem reddunt. Sic

1°. Conveniens est summæ ejus bonitati; sicut enim bono non repugnat, sed convenit ejus communicatio, ita bono summo communicatio summa; sed hæc per Incarnationem fit.

2°. Maxime conveniens est *amori Dei*; hujus enim proprium est se con-

jungere cum re amata: at maxima est illa conjunctio, per quam Deus fit homo; hinc Joan. 3. dicitur: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*.

3°. Ejus summæ misericordiæ, cum tali modo nos redemerit, ut proin Incarnatio a Paulo 1. ad Tim. 3. dicatur, *magnum pietatis Sacramentum*.

4°. Simul etiam *justitiæ*, quam ostendere et manifestare magis non poterat, quam peccata nostra expiando in proprio Filio. *Neque dicas*: id ipsum repugnare divinæ justitiæ, ab innocente satisfactionem exigere. Nam

R. Hoc repugnat, si innocens sponte sua factus est fidejussor, et causam nocentis, satisfacere non potentis, libere ultro susceperit N. secus C. Verum Dei Filius *oblatus est, quia ipse voluit*. Is. 53.

5°. *Omnipotentiæ*, quæ ex admirabili utriusque naturæ divinæ et humanæ, in una persona conjunctione relucet. *Sapientiæ*, quæ modum invenit naturas a se invicem adeo remotas uniendo.

6°. *Specialis* etiam ratio *congruitatis* erat, Verbum potius incarnari, quam aliam ex personis divinis; cum enim per Verbum omnia facta fuerint, conveniebat specialiter, ut per illud omnia repararentur; et quia per Incarnationem homines adoptandi erant in filios Dei, ut ait Apost. ad Gal. 4. *misit Deus Filium suum... ut adoptionem filiorum reciperemus*, conveniens erat, ut Filius Dei naturalis incarnaretur, et ita fieret *primogenitus in multis fratribus*, ut ait Apost. ad Rom. 8.

Si dicas: Si ita conveniens fuerit Deo Incarnatio; ergo ei necessaria fuit, maleque fecit tam diu differendo.

R. N. *utramque seq.* Convenientia enim hæc in Deo præcise est convenientia honestatis et decentiæ, vi cujus non solum non repugnat fieri aliquid a Deo, aut eum dedecet; sed quæ præcise sonat esse consentaneum et conforme Deo, ad manifestandas peculiare perfectiones suas. Sic Deo conveniens fuit mundi creatio, quin dedeceret creationis omissio. Hinc convenientia illa non fuit positiva in Deo hoc sensu, quod ei novam rationem boni, delectabilis, utilis afferret, quomodo conveniens naturæ humanæ fuit, cui maxima inde bona, quibus carebat, et quibus perfectior evasit, accesserunt; Deus in se summe felix et affluens, nullo extra se bono reddi beatior potest; sed solum eo sensu positiva fuit, quo ante dictum.

ARTICULUS II.

GENEALOGIA CHRISTI A CAVILLIS ET ANTILOGIS TUM GENTILIUM, TUM DEISTARUM, AC CÆTERORUM RELIGIONIS REVELATÆ HOC ÆVO HOSTIUM VINDICATUR.

Tria hic in controversiam veniunt: 1um. an Christus vere *ex Davidis stirpe*, secundum generationem humanam, *descenderit*; hinc enim religionis Christianæ veritas maxime pendet; Christum enim, verum Messiam, de tribu Juda, et quidem ex Davidis stirpe futurum, Prophetæ omnes prænantiant. 2um. Quomodo conciliari possint Matthæus et Lucas, quorum prior c. 1. v. 6. Christi genealogiam a Davide ducit per Salomonem: *David autem genuit Salomon ex ea, quæ fuit Uriæ; Salomon autem genuit Roboam, etc.* Lucas vero c. 3. eandem ordine retrogrado ducit ad Davidem per Nathanem,